

THE STUDY OF HOW TO PRESENT THE RESULTS OF RESEARCH TOWARD TO IMPLEMENTATION

Thananut youngfeungmon^{1*}

¹Royal Thai Army Tourism Promotion Office, Bangkok 10300 Thailand

ABSTRACT

The study of how to present the results of research toward to implementation is the suggestive study how to present the results of research that can see clarity and tangibility. This presentation can transform documentary to Illustration by build tables and Models that be visible what we discover or called “What to do” To discuss the theoretical concepts and the related literature. The researcher can suggest practice to the results of research is clarity or called “How to do” that is the way to bring the results of research is pragmatic.

Keywords: Research; implementation

---

*Author e-mail address: tuk2238@gmail.com

การนำเสนอข้อค้นพบจากการวิจัยไปสู่การปฏิบัติ

ธนัญฐ์ ยังเฟื่องมนต์¹

¹สำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวกองทัพบก, กรุงเทพมหานคร 10300, ประเทศไทย

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องแนวทางการนำเสนอข้อค้นพบจากการวิจัยไปสู่การปฏิบัติ เป็นการศึกษาเพื่อเสนอแนะแนวทางการนำเสนอข้อค้นพบจากการวิจัยที่สามารถมองเห็นและจับต้องได้ ด้วยการนำเสนอในรูปแบบการเปลี่ยนข้อความเป็นการทำภาพให้ปรากฏ (Illustration) ในรูปแบบการสร้างตาราง ตัวแบบ (Model) ที่ทำให้มองเห็นว่าเราค้นพบอะไร “What to do” เพื่อนำไปอภิปรายผลประกอบแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสามารถเสนอแนะข้อปฏิบัติที่ได้จากข้อค้นพบจากการวิจัยได้ชัดเจน “How to do” ซึ่งเป็นการนำเอาผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง

บทนำ

“เราจะทำงานวิจัย ไปเพื่ออะไร” หลายคนคิดว่าการจัดทำงานวิจัย เป็นงานที่ยากและเป็นภาระที่กระทบกระเทือนต่อการเรียนการสอนวิชาอื่นที่สำคัญกว่าทำให้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการทำงานวิจัย

งานวิจัย ถือเป็นงานที่สำคัญต่อการพัฒนาทางด้านวิชาการ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ปัจจุบันงานวิจัยถือเป็นเรื่องที่สำคัญ ต่อการดำรงชีวิตประจำวัน กระบวนการทำงาน รวมถึงการพัฒนาประเทศภายใต้การบริหารจัดการในระดับยุทธศาสตร์ การศึกษาค้นคว้า มีการใช้หลักและวิธีการวิจัย สร้างผลงานให้เป็นที่ประจักษ์เพื่อสร้างคุณค่าของงาน มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ

หลักการและเหตุผล

การวิจัยทำให้เกิดวิทยาการใหม่ ๆ เพิ่มพูนมากขึ้น

ทั้งทางด้านทฤษฎี และปฏิบัติ ช่วยให้สามารถทำนายปรากฏการณ์ในอนาคตได้ ทั้งยังใช้เป็นเครื่องมือประกอบการตัดสินใจสำหรับผู้นำได้เป็นอย่างดี ซึ่ง บุญเจ็ด โสภณ (2560) ได้กล่าวถึงการวิจัยเป็นกิจกรรมพัฒนาปัญญา เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่มนุษย์เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาวิถีการดำรงชีวิตทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมให้ดีขึ้น ทั้งยังใช้ในการปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและอารยธรรมของโลกที่เปลี่ยนไป และการมีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศ

มักใช้หลักความมีเหตุผล มาอธิบายปรากฏการณ์ โดยพิจารณาจากปัญหา สาเหตุ หนทางปฏิบัติ แนวทางที่ดีที่สุด ซึ่งเป็นการมองอย่างเป็นกระบวนการ หากนำมาเทียบเคียง โดยนำทฤษฎีในเชิงประจักษ์มาเป็นกรอบในการดำเนินการ อาจจะได้ดังนี้

โลกทางธรรม

- ทุกข์
- สมุทัย
- นิโรธ
- มรรค

โลกทางวิชาการ

- A But
- B
- Why &
- How

โลกการทำงาน

- ปัญหา
- ข้อเท็จจริง
- ข้อพิจารณา
- ข้อเสนอแนะ/ข้อสรุป

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ในกระบวนการแสวงข้อตกลงใจ

จากภาพที่ 1 จะเห็นว่าไม่ว่าจะอยู่ในบริบทไหน ก็มักจะมีกระบวนการได้มา ซึ่งถือเป็นข้อสรุป ข้อเสนอแนะ ได้วิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ จึงเป็นเสมือนสื่อที่จะสามารถ ถ่ายทอดความคิด ความรู้ และคำตอบของประเด็นปัญหา ที่นักศึกษาได้ทำการวิจัยค้นคว้าจนประสบผลสำเร็จ ไปสู่นักวิชาการ นักวิชาชีพ และผู้ที่สนใจ จึงจะต้องมีคุณภาพสูง มีความถูกต้องทางวิชาการ ชัดเจน และผ่านความเห็นชอบ เป็นเอกฉันท์ ของคณะกรรมการ ดังนั้น งานวิจัยที่มีคุณค่า มักมุ่งแสวงหา สิ่งใหม่ที่เกิดขึ้น ด้วยการตอบคำถามเดียว ที่ว่า “What is New?” นั่นคือ มันมีอะไรใหม่บ้าง หรือทำหาย ทฤษฎีแนวคิดของใคร หรือสร้างแนวคิด องค์ความรู้ใหม่ ขึ้นมานั่นเอง แต่ปัจจุบัน เมื่อได้องค์ความรู้ใหม่ๆ มาแล้ว อาจจะต้องเข้าสู่กระบวนการ Generalization หรือ การนำไปทดสอบ Model เพื่อแสดงให้เห็นถึงผลการวิจัยที่สามารถ นำไปใช้ได้จริง เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น หรือ เกิดปรากฏการณ์ใหม่ ได้จริง

Knupfer and Mclellan (1996) ได้กล่าวถึงการวิจัย ในระดับใด ๆ ก็ตามไม่ว่าจะเป็นวิจัยเชิงปริมาณหรือ วิจัยเชิงคุณภาพ ไม่สำคัญว่าจะใช้เทคนิควิธีการใดที่เป็น การวิจัยสำรวจ สัมภาษณ์ เทคนิคเดลฟาย การสังเกต การจัดสถานการณ์ กรณีศึกษาวิจัยเอกสาร ทดสอบ ด้วยข้อสอบ หรือเก็บประวัติบันทึก ขั้นตอนการวิจัย จะเป็นการรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ผล แล้วนำผล ที่ได้มาบรรยาย อธิบาย และนิยามสิ่งที่ค้นพบ ล้วนเป็น กระบวนการที่ได้มาซึ่งความรู้ใหม่ทั้งสิ้น

จากความสำคัญดังกล่าว จึงเป็นประเด็นสำคัญ ในการศึกษาที่มุ่งแสวงหาแนวทางการสรุปผลการวิจัย นำไปสู่การปฏิบัติ การค้นพบสิ่งใหม่ๆ โดยมองหาแนว การปฏิบัติที่มีความชัดเจน ทดลองปฏิบัติ เพื่อสร้าง เป็น Model ที่ได้จากข้อค้นพบในการวิจัยแล้วมาพัฒนา

ต่อยอดทางความคิด และการนำไปปฏิบัติ ซึ่ง สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรยาย, 22 สิงหาคม 2560) ได้กล่าวถึง การนำเสนอผลการวิจัยโดยการสร้าง Model แสดงให้เห็น ถึงข้อค้นพบในการวิจัยผนวกกับการจินตนาการของผู้วิจัย

แนวทางการเขียน

แนวทางการเขียนบทสรุปผลการวิจัย มักเขียนไว้ในบทที่ 5 ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา สรุปผลการวิจัย อภิปราย ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะการวิจัย ซึ่งสามารถใช้เทคนิค การนำข้อค้นพบจากการวิจัยไปสร้างตัวแบบ (Model) และการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

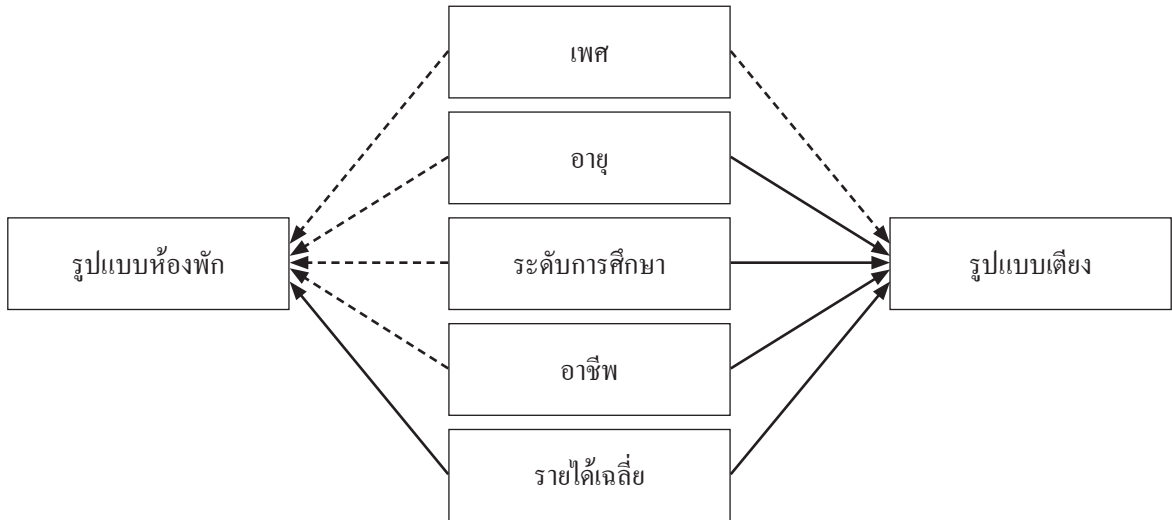
ก่อนที่ได้มีการสรุปผลการวิจัยนั้น ผู้วิจัยควร กล่าวถึงภาพของการวิจัยโดยสรุปให้ผู้อ่านได้เห็น ใน กระบวนการตั้งแต่ ชื่อเรื่องวิจัย วัตถุประสงค์ ขอบเขต การวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย ประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล โดยเขียนสรุปในรูปแบบร้อยแก้ว

จากนั้น จึงเริ่มเขียนสรุปผลการวิจัย ซึ่งการสรุป ผลการวิจัยมีหลักการง่ายๆ คือ “ให้สรุปผลการวิจัยตาม สมมุติฐานการวิจัย” โดยการนำเอาสมมุติฐานการวิจัย มาตั้งแล้ว อธิบายไปตามผลการวิจัยที่ได้ โดยแยกออกเป็น ผลการวิจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิจัยที่ไม่มีนัย สำคัญทางสถิติ

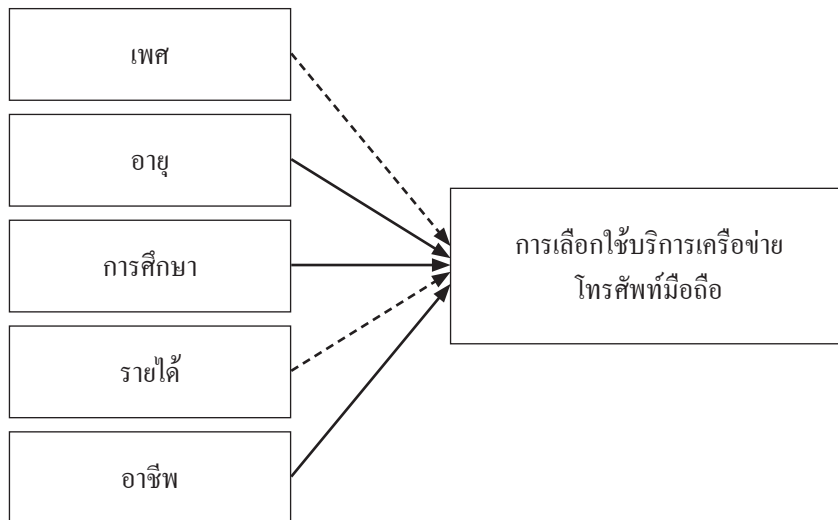
ซึ่งในขั้นนี้ อาจจะนำเสนอในรูปแบบร้อยแก้ว หรือในรูปแบบของภาพ ตาราง อะไรก็ได้ ตามที่ผู้วิจัยเห็นสมควร

เมื่อมีการสรุปผลการวิจัยด้วยตารางดังตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัย จะต้องอธิบายตารางให้เข้าใจด้วย และผู้วิจัยก็สามารถ แสดงออกมาเป็นภาพ หรือ ตัวแบบ (Model) เพื่อให้เกิด ความง่ายการนำเสนอเพื่อความเข้าใจในภาพรวมของ ผลการวิจัยที่ชัดเจนได้ดังนี้

1. การนำเสนอผลการวิจัยจากผลการทดสอบด้วยสถิติ T-test หรือ F-test

ภาพที่ 2 การนำเสนอผลการวิจัยจากผลการทดสอบด้วยสถิติ T-test หรือ F-test (จิตรลดา เจริญชาติ, 2560)

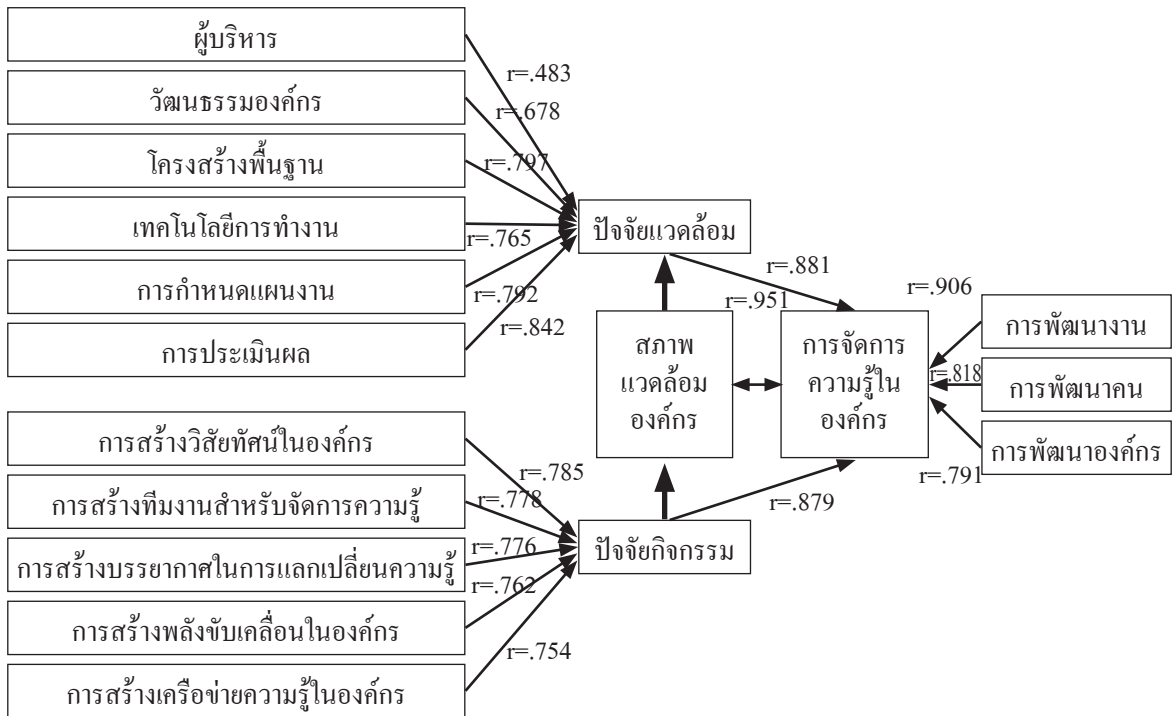
ภาพที่ 3 การนำเสนอผลการวิจัยจากผลการทดสอบด้วยสถิติ T-test หรือ F-test (ฉัตรเทวี ศรีสวาท, 2554)

จากภาพ เราแทนตัวแปรที่ sig หรือ แตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้วย กรอบและเส้นทึบ และแทน ตัวแปรที่ not sig หรือ ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้วยกรอบและเส้นประ หรือ อาจแนะนำเสนอเฉพาะตัวที่ sig เท่านั้นก็ได้ โดยทั้งนี้จะต้องอธิบาย ความหมายของ ภาพที่เรานำเสนอให้ชัดเจน ว่าเราสื่อให้เห็นถึงอะไร

2. การนำเสนอผลการวิจัยจากผลการทดสอบด้วยสถิติ Correlation

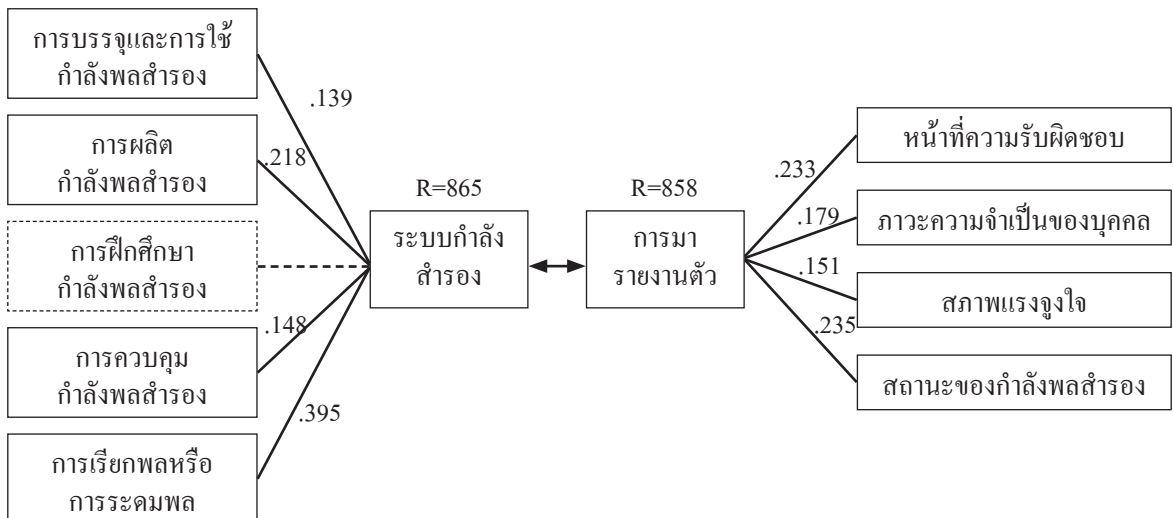
แผนภาพตัวแบบแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสภาพแวดล้อมองค์กร
กับตัวแปรการจัดการความรู้ในองค์กรของกองพลทหารราบที่ 9

ภาพที่ 4 การนำเสนอผลการวิจัยจากผลการทดสอบด้วยสถิติ Correlation (มนตรี ช้างพลายแก้ว, 2555)

3. การนำเสนอผลการวิจัยจากผลการทดสอบด้วยสถิติ Multiple regression analysis

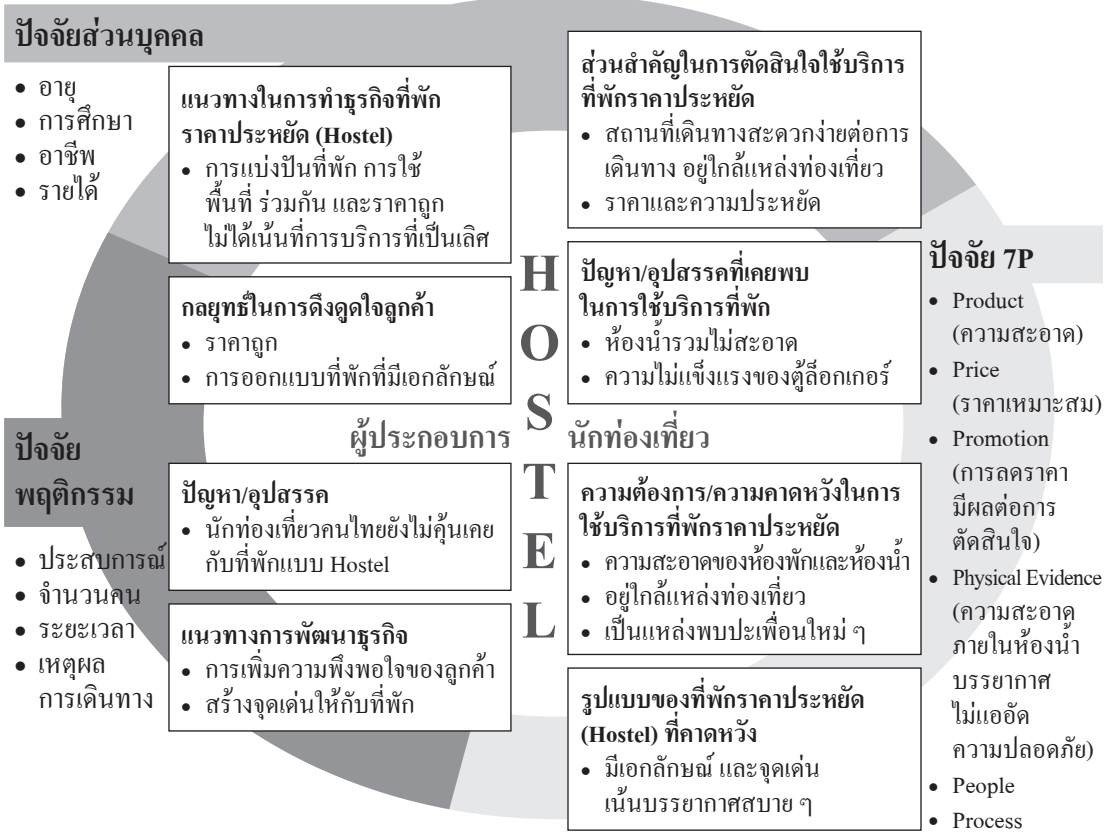
แผนภาพตัวแบบแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง
ตัวแปรระบบกำลังสำรองกับตัวแปรการมารายงานตัวของกำลังพลสำรอง

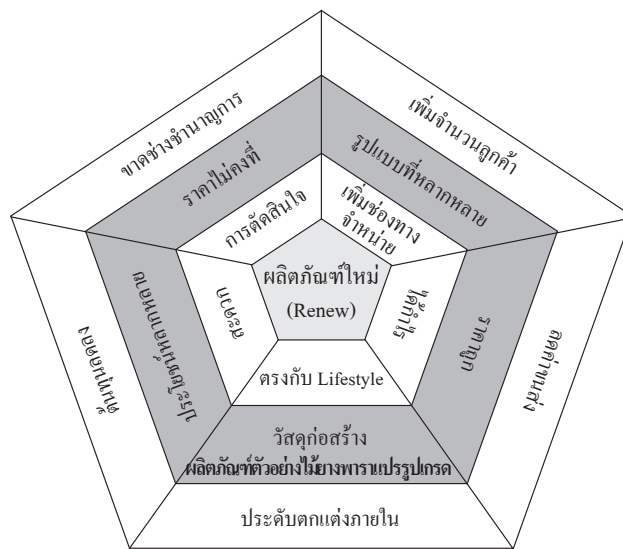
ภาพที่ 5 การนำเสนอผลการวิจัยจากผลการทดสอบด้วยสถิติ Multiple regression analysis (ทวีชัย ฤกษ์ชีวิน และคณะ, 2555)

การสร้างโมเดลข้อค้นพบในการวิจัย
การนำเสนอข้อค้นพบในการวิจัย ควรพยายามเขียน

ออกมาในรูปของโมเดล ทั้งนี้เพื่อให้ผู้วิจัย ค้นหาข้อค้นพบ
ในการวิจัยมาแสดงด้วยภาพให้ปรากฏ

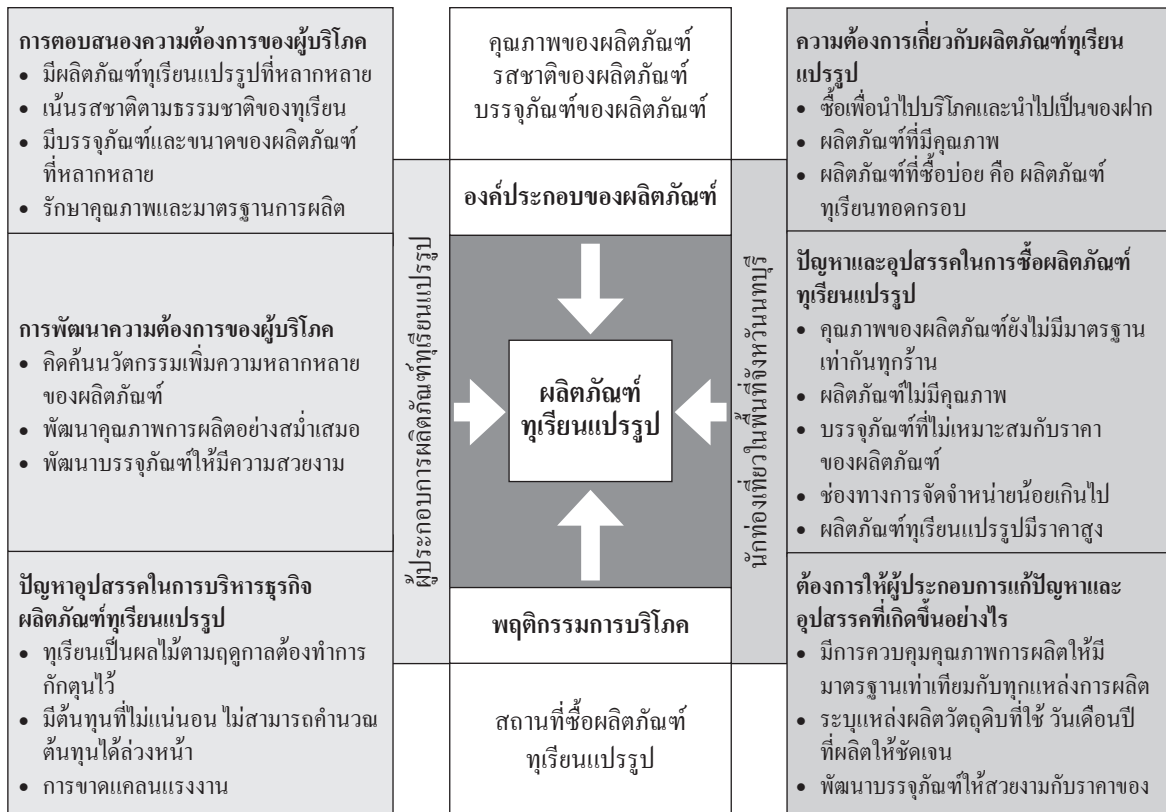

ภาพที่ 6 โมเดลข้อค้นพบในการวิจัย (จิตรลดา เจริญชาติ, 2560)

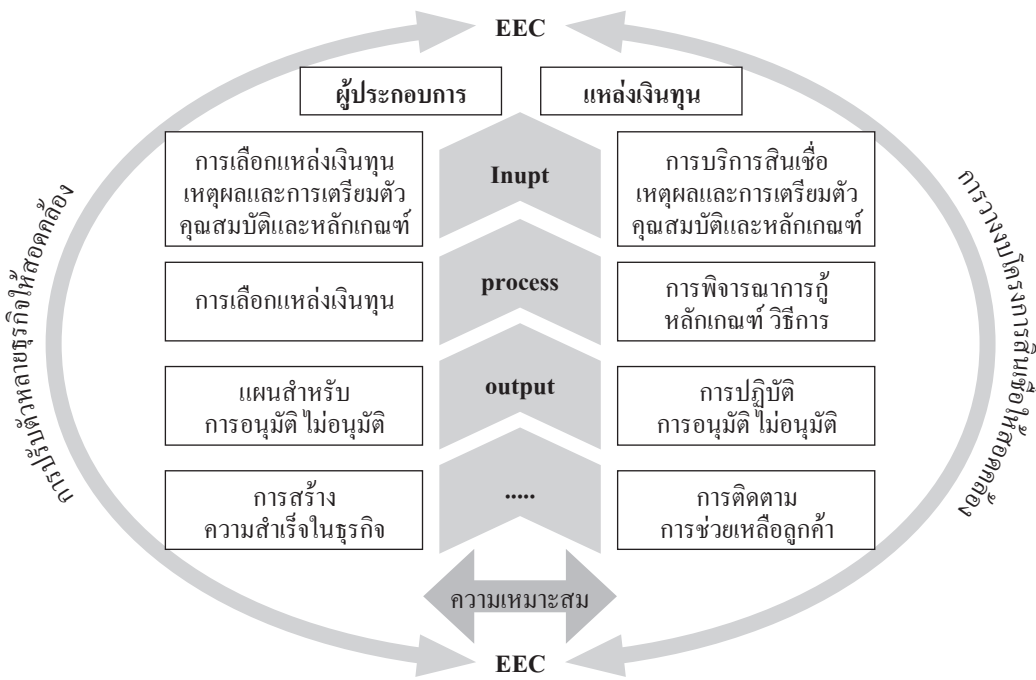
(อธิบายประกอบภาพ)

ภาพที่ 6-1 โมเดลข้อค้นพบในการวิจัย (วรรณภา บุญส่ง, 2560)

(อธิบายประกอบภาพ)

ภาพที่ 6-2 โมเดลข้อค้นพบในการวิจัย (กรณี เล้าหัดักิฎูล, 2560)

(อธิบายประกอบภาพ)

ภาพที่ 6-3 โมเดลข้อค้นพบในการวิจัย (วรรณภา วิง, 2560)

การเขียนอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย มีหลักการ ง่ายๆ อีกเช่นกัน คือ ให้อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยในขั้นตอนนี้ จะต้องแสดงการอ้างอิงงานวิจัย ที่ได้ศึกษาค้นคว้ามา โดยมุ่งเน้นผลการวิจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ประกอบข้อมูลเชิงพรรณนา พร้อมกับการอ้างอิง แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม ที่มีความเกี่ยวข้อง และอาจจะเสนอแนวคิดใหม่ๆ โมเดลใหม่ๆ ไว้ในข้อเสนอแนะการวิจัย เพื่อสร้างคุณค่าของงานวิจัยให้ดียิ่งขึ้น

การเขียนข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย เป็นการนำเอาผลการวิจัย

มาพัฒนาสู่การนำเสนอในข้อเสนอแนะ โดยอ้างอิงแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน โดยในขั้นนี้ ผู้วิจัยอาจกำหนดกรอบในการนำเสนอข้อเสนอแนะ โดยใช้สภาพแวดล้อมของเรื่องที่ทำกรวิจัยมาเป็นกรอบอธิบาย หรือ พิจารณาในด้านต่างๆ ของเรื่องที่ศึกษาก็ได้ และนอกจากนี้ ก็ยังสามารถเสนอประเด็นการวิจัยใหม่ที่ระบุไว้ในข้อเสนอแนะงานวิจัยในโอกาสต่อไป หรือจะเขียนข้อเสนอแนะในรูปแบบของตาราง โดยจะต้องทำความเข้าใจ ดังนี้

ข้อค้นพบในการวิจัย คือ “What to do” ในขณะที่

ที่ ข้อเสนอแนะในการวิจัย คือ “How to do”

ตารางที่ 1 การเขียนข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อค้นพบจากการวิจัย	ข้อเสนอแนะในงานวิจัย	อ้างอิง
สภาพแวดล้อมองค์กรด้านปัจจัยแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> สร้างระบบประเมินผลที่สามารถวัดผล ความรู้ กำกับดูแล ทั้งก่อนระหว่างและหลังการดำเนินงาน สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่อง สถานที่ โอกาส งบประมาณ ในการจัดการความรู้ในองค์กรให้มากที่สุด กำหนดแผนงานและกิจกรรมที่ทำให้กำลังพลสามารถเข้าถึงเกิดความเข้าใจและปฏิบัติได้ง่าย พัฒนาระบบฐานข้อมูล การเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ง่ายและรวดเร็ว โดยจะต้องพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในองค์กรให้มีประสิทธิภาพในรูปแบบของสำนักงานอัตโนมัติ 	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547 :63) บุญดี บุญญาภิจ และคณะ (2547:23)
สภาพแวดล้อมองค์กรด้านปัจจัยกิจกรรม	<ul style="list-style-type: none"> ควรมีการสร้างข่ายความรู้ในองค์กรโดยการแสวงหาจากกำลังพลที่มีความรู้ความสามารถ บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมของกำลังพล และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การแสวงหาเครือข่ายจากภายนอก เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กร ควรกำหนดให้มีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยเปิดโอกาส และเวทีสำหรับกระบวนการสร้างอย่างเป็นขั้นตอน และเป็นกันเอง 	วิจารณ์ พานิช (2547:63) ประพนธ์ ผาสุขีต (2548:2)

ตารางที่ 1 การเขียนข้อเสนอแนะการวิจัย (ต่อ)

ข้อค้นพบจากการวิจัย	ข้อเสนอแนะในงานวิจัย	อ้างอิง
การจัดการ ความรู้ในองค์กร	<ul style="list-style-type: none"> • ควรพัฒนาระบบการทำงาน ตามแนวคิดการให้บริการ one stop sevice และลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ง่าย และรวดเร็วขึ้น โดยใช้ระบบสำนักงานอัตโนมัติ และให้มีการรับรู้งานพร้อมกันโดยการประชาสัมพันธ์ ประชุมอย่างไม่เป็นทางการ และสร้างเครื่องมือในการกระจายข่าวสารในองค์กร • สนับสนุนให้กำลังพลได้มีการพัฒนาความรู้ของตนเอง โดยการส่งตัวเข้ารับการศึกษาคตามหลักสูตรต่าง ๆ ให้มีโอกาสศึกษาต่อสูงขึ้น • ควรมีการกำหนดช่วงเวลาในการทำงาน ให้มีการอบรมชี้แจงในความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ 	บุญดี บุญญาภิจ และคณะ, 2547: 46) (พิเชษฐ บุญญาคี, 2548)

ที่มา : มนตรี ช้างพลายแก้ว (2555)

จะเห็นได้ว่า การเขียนข้อเสนอแนะนั้น สามารถพัฒนาและออกแบบได้ตามที่ผู้วิจัยต้องการ ข้อสำคัญจะต้องมีแหล่งอ้างอิงในการให้ข้อเสนอแนะอย่างชัดเจนน่าเชื่อถือ และในขณะเดียวกัน ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป ไม่ใช่

ผลของการวิจัยที่ค้นพบ แต่เป็นเพียงการเสนอแนะแนวทางการทำวิจัยให้ผู้ที่สนใจในเรื่อง/แนวทาง/บริบท นี้ได้พิจารณาเป็นงานวิจัยในอนาคตต่อไป

บรรณานุกรม

- จิตรลดา เจริญชาติ. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการโฮสเทลของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี*. งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการสาธารณะ, วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฉัตรเทวี ศรีสาวาท. (2554). *การเลือกใช้อินเทอร์เน็ตเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสระบุรี*. งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาบริหารธุรกิจ, วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทวีชัย กฤทธิชีวิน, สิทธิ จันทร์สมบูรณ์, ขจรพล ทองอารีย์, วุฒิ แสงจักร, เครื่องนาค เกิดจำ, และ อโนทัย ทรงไท. (2555). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมารายงานตัวเพื่อการเตรียมผลของกำลังพลสำรองในพื้นที่รับผิดชอบมณฑลทหารบกที่ 11*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ธนัญฐ ยังเฟื่องมนต์. (2560). *Easy to learn research: Start to finish: เอกสารประกอบการสอนวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางการบริหาร*. ชลบุรี: วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญเจิด โสภณ (2560). *คู่มือการปฏิบัติงานวิจัยเบื้องต้นสำหรับการทำวิจัย*. เข้าถึงได้จาก <http://www.cad.go.th/ewtadmin/ewt/statistic/main.php?filename=simpleres>
- ภรณี เล่าห์กิติภูล. (2560). *พฤติกรรมการบริหารโรคของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ทุเรียนแปรรูปในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี*. งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสาธารณะ, วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มนตรี ช้างพลายแก้ว. (2555). *การจัดการความรู้ในองค์กรของกองพลทหารราบที่ 9: เอกสารวิจัยส่วนบุคคล*. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐ และ เอกชน รุ่นที่ 24. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- วรรณภา วัง. (2560). *แหล่งเงินทุนที่เหมาะสมสำหรับผู้ประกอบการที่อยู่ในข่ายกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ First S- Curve ในการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายตามโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor)*. งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรรณมา บุญส่ง. (2560). *การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้ยางพาราแปรรูปเกรด C ของบริษัท AAA*. งานนิพนธ์. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสาธารณะ, วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2560, 22 สิงหาคม). *การขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ*. บรรยาย, ชลบุรี: วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Knupfer, N. N., & McLellan, H. (1996). *Descriptive Research Methodologies*. in Handbook of Research for Educational Communications and Technology. Jonassen, D. H. editor. New York : Simon and Schuster Macmillan.